

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
GIOVANNIHO PITRUZZELLY
přednesené dne 16. května 2019¹

Věc C-31/18

**Elektrozpredelenie Jug EAD
proti
Komisia za energijno i vodno regulirane (KEVR),
za přítomnosti:
BMF Port Burgas EAD**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Vnitřní trh s elektřinou – Směrnice 2009/72/ES – Článek 2 body 3, 4, 5 a 6 – Pojmy ‚přenosová soustava‘ a ‚distribuční soustava‘ – Kritéria pro rozlišení mezi soustavami – Napěťová hladina – Vlastnictví zařízení – Volný přístup třetích osob – Přístup prostřednictvím zařízení středního napětí – Propojovací body mezi soustavami“

1. Projednávaná věc se týká žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko) ohledně výkladu čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES².

2. Předběžné otázky položené předkládajícím soudem vyvstaly v rámci sporu mezi výhradním distributorem elektřiny v jihovýchodním Bulharsku a společností, která na základě koncese provozuje přístav a která má v úmyslu připojit svou síť přímo k přenosové soustavě, a tedy platit poplatky za síťové služby přímo provozovateli této soustavy.

3. Projednávaná věc dává Soudnímu dvoru příležitost poskytnout důležitá vyjasnění týkající se významu některých základních pojmů směrnice 2009/72.

I. Právní rámec

A. Unijní právo

4. Článek 2 směrnice 2009/72, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely této směrnice se rozumí: [...]

¹ – Původní jazyk: italština.

² – Úř. věst. 2009, L 211, s. 55.

3. „přenosem“ přeprava elektřiny propojenou přenosovou soustavou velmi vysokého napětí a vysokého napětí za účelem dodávek elektřiny konečným spotřebitelům nebo distribučním podnikům, avšak s vyloučením dodávek samotných;
4. „provozovatelem přenosové soustavy“ fyzická nebo právnická osoba, která odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj přenosové soustavy v dané oblasti a případně její propojení s jinými soustavami a dále za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přenosu elektřiny;
5. „distribucí“ přenos elektřiny distribuční soustavou vysokého, středního a nízkého napětí za účelem jejich dodávek zákazníkům, avšak s vyloučením dodávek samotných;
6. „provozovatelem distribuční soustavy“ fyzická nebo právnická osoba, která odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj distribuční soustavy v dané oblasti a případně její propojení s jinými soustavami a dále za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci elektřiny“.

B. Bulharské právo

5. Článek 86 odst. 1 Zakon za energetikata (energetický zákon, dále jen „ZE“) (DV č. 107, 2003) stanoví, že „[p]řeprava elektřiny je uskutečňována provozovatelem elektrické přepravní soustavy, který získal licenci pro přepravu elektřiny a který byl certifikován [...]“.

6. Podle čl. 88 odst. 1 ZE „[d]istribuce elektřiny a provozování elektrických distribučních soustav je vykonáváno provozovateli elektrických distribučních soustav, kteří jsou na vymezeném území vlastníky těchto soustav a získali licenci pro distribuci elektřiny na příslušném území. [...]“.

7. Článek 1 doplňujících ustanovení k ZE (DV č. 54, 2012) obsahuje následující definice:

„20. ‚elektrická přenosová soustava‘ je souhrn elektrických vedení a elektrických zařízení, které slouží k přepravě, transformaci elektřiny z vysokého napětí na střední napětí a přerozdělení elektrických toků;

[...]

22. ‚elektrická distribuční soustava‘ je souhrn elektrických vedení a elektrických zařízení vysokého napětí, středního napětí a nízkého napětí, které slouží k distribuci elektřiny;

[...]

44. ‚přenos elektřiny [...]‘ je přeprava elektřiny [...] přenosovou sítí [...];

49. ‚distribuce‘ je přeprava elektřiny [...] distribučními sítěmi“.

II. Skutkový stav, původní řízení a předběžná otázka

8. Společnost Elektrorazpredelenie Jug EAD (dále jen „ER Jug“) je držitelkou výhradní licence vydané bulharským regulačním orgánem pro energii a vodu (Komisia za energijno i vodno regulirane, dále jen „KEVR“), na jejímž základě vykonává činnost spočívající v distribuci elektřiny, prostřednictvím distribuční soustavy, na území vymezeném v licenci, tedy na jihovýchodě Bulharska.

9. Území, na které se vztahuje licence ER Jug, zahrnuje oblast, ve které se nacházejí provozovny společnosti BMF Port Burgas EAD (dále jen „BMF“), konkrétně přístavní terminály Burgas Západ a Burgas Východ, které byly BMF přiděleny ze strany veřejného podniku na základě koncese. V této oblasti BMF provozuje přístav a poskytuje související služby.

10. Provozovny BMF jsou připojeny k elektroenergetické soustavě prostřednictvím vedení středního napětí (20 kV) nazvaného „Novo pristanište“ („Nový přístav“), připojeného střední hodnotou napětí k zařízení středního napětí (také 20 kV) elektrické rozvodny „Ribari“ („Rybáři“)³. Elektrické vedení „Novo pristanište“ je ve vlastnictví státu a je přiděleno BMF v rámci koncese na výše uvedené přístavní terminály. Elektrická rozvodna „Ribari“ je ve vlastnictví provozovatele přenosové soustavy v Bulharsku, společnosti Elektroenergien sistemien operator (dále jen „ESO“).

11. Elektřina přichází z přenosové soustavy společnosti ESO s napětím 110 kV (vysoké napětí) a prostřednictvím transformátorů č. 1 a č. 2 je transformována na proud středního napětí (20 kV) před vstupem do zařízení středního napětí (20 kV) rozvodny „Ribari“. Nástroje komerčního měření elektřiny pocházející z přenosové soustavy společnosti ESO do distribuční soustavy společnosti ER Jug jsou nainstalovány bezprostředně za transformátory č. 1 a č. 2 na úrovni přípojek souvisejících s buňkami č. 26 a č. 39 zařízení středního napětí rozvodny „Ribari“. Vedení „Novo pristanište“ je připojeno k uzavřenému distribučnímu zařízení středního napětí (20 kV) rozvodny „Ribari“ na úrovni buňky č. 44. Toto vedení slouží k přenosu a dodávkám elektřiny výhradně pro BMF.

12. V roce 2013 uzavřely ER Jug a BMF smlouvu týkající se síťových služeb, jejímž prostřednictvím ER Jug poskytovala BMF přístup k elektrické distribuční soustavě a přenos elektřiny v této soustavě za účelem dodávek elektřiny do provozoven BMF, které se nacházejí v přístavní oblasti Burgas.

13. Avšak vzhledem k tomu, že BMF měla za to, že je přímo připojena na přenosovou síť, tak v roce 2016 jednostranně odstoupila od smlouvy s ER Jug a uzavřela s ESO smlouvy týkající se přístupu k přenosové síti, poskytování síťových služeb a přenosu energie za účelem dodávky elektřiny do výše uvedených provozoven BMF.

14. Nicméně ER Jug, vzhledem k tomu, že provozovny BMF byly nadále připojeny k distribuční síti, tak dále účtovala BMF poplatky za přístup k distribuční soustavě a za přenos elektřiny v této soustavě.

15. BMF se tedy obrátila na KEVR, který rozhodnutím č. Ž-37 ze dne 28. února 2017 dospěl k závěru, že po uplynutí výpovědní lhůty již ER Jug nebyla oprávněna BMF účtovat poplatky za přístup k elektrické distribuční soustavě a za přenos v této soustavě. KEVR většinou svých členů uvedl, že provozovny BMF jsou přímo připojeny k přenosové soustavě společnosti ESO a že BMF tedy může přistoupit přímo k této soustavě. KEVR tudíž přikázal ER Jug, aby přestala BMF účtovat poplatky za přístup k distribuční soustavě a za přenos elektřiny v této soustavě a přistoupila k revizi poplatků účtovaných po uplynutí lhůty k výpovědi smlouvy uzavřené s BMF.

16. ER Jug napadla rozhodnutí KEVR u předkládajícího soudu.

17. V rámci řízení probíhajícího před tímto soudem ER Jug uvádí, že dokud je BMF připojena k elektrické distribuční soustavě, nemůže odstoupit od smlouvy o přístupu a o přenosu elektřiny prostřednictvím této soustavy. V systematické směrnici 2009/72 je rozhodujícím prvkem pro stanovení rozdílu mezi přenosovou soustavou a elektrickou distribuční soustavou napěťová hladina: velmi vysoké a vysoké napětí pro přenosovou soustavu, vysoké, střední a nízké napětí pro distribuční soustavu. Definice přenosu elektřiny vyplývající z čl. 1 bodů 20 a 44 ZE je neslučitelná s definicí obsaženou v čl. 2 bodě 3 směrnice 2009/72, která musí být na základě svého přímého účinku a na základě zásady

3 – Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že provozovny BMF v přístavu Burgas jsou připojeny k elektroenergetické soustavě také prostřednictvím dvou dalších vedení: vedení „Komi“ a elektrického vedení „Parova centrala“ („parní elektrárna“). Tato dvě elektrická vedení však nejsou předmětem sporu probíhajícího před předkládajícím soudem.

přednosti unijního práva uplatněna přímo. To znamená, že poskytování síťových služeb hodnoty středního napětí představuje činnost distribuce elektřiny. Provozovatel přenosové sítě, společnost ESO, nemá právo propojit své zákazníky se soustavou středního napětí, ani poskytovat síťové služby středního napětí, neboť tyto činnosti spadají do služeb distribuce elektřiny, pro které ER Jug drží výhradní licenci na území, kde se nacházejí provozovny BMF.

18. BMF naopak tvrdí, že její provozovny jsou přímo připojeny k elektrické přenosové soustavě prostřednictvím rozvodny „Ribari“. Tudíž vzhledem k tomu, že ani tato rozvodna, ani vedení „Novo pristanište“, které je k ní připojeno, nejsou ve vlastnictví ER Jug, nepředstavují prvky elektrické distribuční soustavy. BMF má tedy za to, že licence ER Jug nesplňuje nezbytné podmínky pro poskytování přístupových a přenosových služeb prostřednictvím elektrické distribuční soustavy a ani pro účtování těchto služeb.

19. Předkládající soud uvádí, že v projednávané věci je nezbytné určit, ke které elektroenergetické soustavě, distribuční nebo přenosové, jsou připojeny provozovny BMF, a tedy kterému provozovateli musí tato společnost platit poplatky za síťové služby. Předkládající soud tedy považuje za rozhodující určit rozlišovací kritérium mezi činnostmi přenosu a distribuce elektřiny, jakož i mezi pojmy „přenosová soustava“ a „distribuční soustava“. Pokud je totiž třeba mít za to, že napěťová hladina je jediným rozlišovacím kritériem mezi těmito činnostmi, tak jelikož je vedení „Novo pristanište“ připojeno k rozvodně „Ribari“ středním napětím, měla by BMF platit poplatky za síťové služby ER Jug, která by měla výhradní právo poskytovat síťové služby všem zákazníkům připojeným k hodnotě středního napětí na území stanoveném v její licenci, a to bez ohledu na to, zda je nebo není vlastníkem příslušných zařízení.

20. Předkládající soud rovněž uvádí, že vnitrostátní zákonodárce rozlišil přenosovou soustavu a distribuční soustavu na základě kritéria vlastnictví elektrických zařízení provozovatelem přenosové soustavy nebo provozovatelem distribuční soustavy. Pokud jde o napěťovou hladinu, postoj vnitrostátního zákonodárce je však stejně tak nejasný. Z definic uvedených v čl. 2 bodech 3 a 5 směrnice 2009/72 však vyplývá, že pro unijního normotvůrce je jediným relevantním kritériem kritérium napěťové hladiny přepravované elektřiny, jak bylo potvrzeno Soudním dvorem v rozsudku ze dne 22. května 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298).

21. Za těchto okolností se předkládající soud rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být ustanovení čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice 2009/72 vykládána v tom smyslu, že jediným kritériem pro rozlišení distribuční soustavy a přenosové soustavy, resp. činností ‚distribuce‘ a ‚přenos‘ elektřiny, je napěťová hladina a členským státům není dovoleno, i přes jejich možnost svobodně přiřazovat uživatele soustav k jednomu nebo druhému typu soustavy (přenosové soustavě nebo distribuční soustavě), zavést vlastnictví majetku, který je užíván pro tyto činnosti, jako dodatečné rozlišovací kritérium pro činnosti přenos a distribuce?
- 2) V případě kladné odpovědi na první otázku: je třeba zákazníky, kteří jsou připojeni k síti středního napětí, vždy považovat za zákazníky provozovatele distribuční soustavy, který má licenci pro příslušné území, a to bez ohledu na vlastnické poměry k zařízením, na která jsou elektrická zařízení těchto zákazníků přímo napojena a nezávisle na smlouvách, které tito zákazníci mají přímo s provozovatelem přenosové soustavy?
- 3) V případě záporné odpovědi na první otázku: je s ohledem na smysl a účel směrnice 2009/72 přípustná taková vnitrostátní úprava, jako je ta, která je uvedena v čl. 1 bodu 44 ve spojení s bodem 20 doplňujících ustanovení k [ZE], podle které ‚přenos elektřiny‘ představuje přepravu elektřiny prostřednictvím přenosové soustavy a ‚elektrická přenosová soustava‘ představuje souhrn elektrických vedení a zařízení, který slouží přenosu, transformaci elektřiny z vysokého napětí na střední napětí a přerozdělování energetických proudů? Je za stejných podmínek přípustná taková

vnitrostátní právní úprava, jako je ta, která je uvedena v čl. 88 bodu 1 [ZE], která stanoví, že „distribuce elektřiny a provozování elektrických distribučních soustav je vykonáváno provozovateli elektrických distribučních soustav, kteří jsou na vymezeném území vlastníky těchto soustav a získali licenci pro distribuci elektřiny na příslušném území“⁴

III. Právní analýza

22. Předběžné otázky položené Soudnímu dvoru předkládajícím soudem nastolují důležité otázky týkající se výkladu různých základních pojmů směrnice 2009/72, zejména pojmů „přenosová soustava“ a „distribuční soustava“.

23. Před tím, než se budu zabývat těmito otázkami, považuji za užitečné úvodem připomenout cíle sledované touto směrnicí, a to ve světle příslušné judikatury Soudního dvora.

A. Cíle směrnice 2009/72 ve světle judikatury Soudního dvora

24. Směrnice 2009/72, která byla přijata v rámci „třetího energetického balíčku“, stanoví, jak vyplývá z jejího článku 1, společná pravidla pro výrobu, přenos, distribuci a dodávky elektřiny a také opatření na ochranu spotřebitele s cílem zlepšit a integrovat konkurenceschopné trhy s elektřinou v Unii⁴.

25. Z bodů 3 a 8 odůvodnění směrnice 2009/72 vyplývá, že směrnice má za cíl vytvořit zcela otevřený trh, který umožňuje spotřebitelům vybírat si své dodavatele a všem dodavatelům svobodně zásobovat své zákazníky⁵, a na kterém je zajištěna hospodářská soutěž a dodávky elektřiny za co nejkonkurenčnější ceny.

26. Za tímto účelem má směrnice 2009/72 za cíl rovněž usnadnit přeshraniční přístup nových dodavatelů elektřiny, což přispívá, jak je uvedeno v bodě 5 odůvodnění směrnice, také k zajištění bezpečnosti dodávek elektřiny, která je zásadní pro rozvoj evropské společnosti. Za tímto účelem si směrnice 2009/72 stanoví cíl dále rozvíjet přeshraniční propojení.

27. V této souvislosti je zajištění přístupu k soustavě, který je nediskriminační, průhledný a za spravedlivé ceny, nezbytné pro to, aby fungovala hospodářská soutěž, a má prvořadý význam pro dotvoření vnitřního trhu s elektřinou⁶.

28. Pro dosažení těchto cílů směrnice 2009/72 stanoví ustanovení, která zajišťují účinné právní a funkční oddělení sítí od výroby a dodávek za účelem vyhnoutí se, jak vyplývá z bodu 9 odůvodnění této směrnice, diskriminaci nejen v souvislosti s provozováním sítě, ale i s pobídkami pro vertikálně integrované podniky, aby dostatečně investovaly do svých sítí.

29. V této souvislosti článek 2 směrnice 2009/72 obsahuje řadu definic základních pojmů používaných v samotné směrnicí.

4 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 27). Dne 30. listopadu 2016 Komise zveřejnila návrh změny směrnice (viz COM (2016) 864 final (oprava italského znění ze dne 20. dubna 2017 COM (2016) 864 final/2).

5 – V tomto ohledu viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 55).

6 – V tomto ohledu, ve vztahu k předchozí směrnici 2003/54/ES, viz rozsudky ze dne 22. května 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, body 40 až 44) a ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 31).

30. Směrnice 2009/72 nedefinuje pojmy „přenosová soustava“ a „distribuční soustava“ jako takové, ale v bodech 3 a 5 svého článku 2 definuje pojmy „přenos“ a „distribuce“ elektřiny. Přenos elektřiny je definován jako „přeprava elektřiny propojenou přenosovou soustavou velmi vysokého napětí a vysokého napětí za účelem dodávek elektřiny konečným spotřebitelům nebo distribučním podnikům, avšak s vyloučením dodávek samotných“. Distribuce elektřiny je naopak definována jako „přenos elektřiny distribuční soustavou vysokého, středního a nízkého napětí za účelem jejích dodávek zákazníkům, avšak s vyloučením dodávek samotných“. Podle čl. 2 bodu 19 výše uvedené směrnice musí být pojem dodávka chápán jako prodej elektřiny zákazníkům⁷.

31. Z výše uvedených definic pojmů „přenos“ a „distribuce“ Soudní dvůr dovodil definice pojmů „přenosová soustava“ a „distribuční soustava“. Soudní dvůr tak jednak definoval přenosovou soustavu jako propojenou soustavu sloužící k vedení elektřiny velmi vysokého a vysokého napětí, která je určena k prodeji konečným zákazníkům nebo distribučním společnostem, a jednak definoval distribuční soustavu jako soustavu sloužící k vedení elektřiny vysokého, středního a nízkého napětí, která je určena k prodeji velkooběratelům nebo konečným zákazníkům⁸.

32. V důsledku toho Soudní dvůr uvedl, že pokud jde o povahu přenosových a distribučních soustav a množství elektřiny přenesené uvedenými soustavami, tak pouze napětí této elektřiny představuje rozlišovací kritérium mezi přenosem a distribucí a kritérium relevantní pro určení toho, zda síť představuje přenosovou nebo distribuční soustavu ve smyslu této směrnice⁹.

33. Na základě těchto definic Soudní dvůr naopak vyloučil relevantnost jiných kritérií pro účely určení toho, zda soustava spadá nebo nespadá do působnosti směrnice 2009/72, jako je datum, kdy tato soustava byla zřízena nebo to, že je určena pro vlastní spotřebu a je spravována soukromým subjektem a je k ní připojen omezený počet výrobních a spotřebních jednotek, anebo velikost soustavy¹⁰.

34. Z těchto úvah vyplývá, že soustavy sloužící k vedení elektřiny jednak velmi vysokého a vysokého napětí, která je určena k prodeji konečným zákazníkům nebo distributorům, a jednak vysokého, středního či nízkého napětí prodávané konečným zákazníkům, musí být považovány za „přenosové soustavy“ nebo „distribuční soustavy“, které spadají do oblasti působnosti směrnice 2009/72¹¹.

35. V tomto ohledu Soudní dvůr upřesnil, že ačkoli směrnice 2009/72 ponechává členským státům prostor pro uvážení při jejím provádění a tedy i ve vztahu ke způsobům, jakými mohou členské státy dosáhnout cílů, které směrnice stanoví, tak jsou však členské státy v každém případě povinny zajistit dodržování zásad a systematiky této směrnice v rozsahu její působnosti. Jinými slovy, pokud se uplatní směrnice 2009/72, členské státy nemohou vyloučit z právní úpravy stanovené touto směrnicí prvky nebo aspekty spadající do oblasti její působnosti, které se týkají se organizace a fungování elektroenergetiky¹².

7 – Rozsudky ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 28), a obdobně ze dne 22. května 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, bod 45).

8 – Ohledně směrnice 2003/54 viz rozsudek ze dne 22. května 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, bod 46). Viz také rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 29).

9 – Tamtéž, bod 48 a bod 30.

10 – Rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, body 31 a 35).

11 – V tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 37).

12 – Tato zásada je jasně odvozena z rozsudků ze dne 22. května 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, body 44, 49 a 55), jakož i ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, body 48 a 51) ohledně přístupu třetích osob a kategorizace elektrických sítí stanovených touto směrnicí. V tomto ohledu viz také poznámka pod čarou 25.

36. Soudní dvůr tuto zásadu vyjádřil se zvláštním zřetelem na určení distribuční soustavy podle směrnice 2009/72 a zdůraznil, že členské státy nemohou soustavy, které spadají do působnosti směrnice 2009/72, zařadit do jiné kategorie distribučních soustav, než které výslovně stanoví tato směrnice, aby pro ně mohly platit výjimky, které tato směrnice nestanoví¹³. Tato úvaha se obdobně uplatní na přenosové soustavy¹⁴.

37. Z této judikatury vyplývá, že pokud jde o elektrické sítě, které jsou podle směrnice 2009/72 kvalifikovány jako přenosové nebo distribuční soustavy, tak navzdory prostoru pro uvážení, který směrnice členským státům ponechává, nemohou existovat „šedé zóny“, tedy sítě, které jsou podle směrnice 2009/72 kvalifikovány jako přenosové nebo distribuční soustavy, ale které na základě rozhodnutí členských států nepodléhají právní úpravě, kterou směrnice stanoví.

38. Pokud jde konkrétně o přístup k přenosovým a distribučním soustavám, Soudní dvůr opakovaně zdůraznil, že volný přístup třetích osob k těmto soustavám, zaručený článkem 32 odst. 1 první a druhou větou směrnice 2009/72¹⁵, představuje jeden ze základních cílů této směrnice¹⁶ a jedno ze základních opatření, které musí členské státy zavést, aby mohl být dotvořen vnitřní trh s elektřinou¹⁷.

39. Vezme-li se v úvahu důležitost zásady volného přístupu k přenosovým a distribučním soustavám, prostor pro uvážení, který je v souladu s článkem 288 SFEU ponechán členským státům na základě čl. 32 odst. 1 směrnice 2009/72, aby přijaly opatření nezbytná pro zavedení systému přístupu třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám, jim v žádném případě nedovoluje, aby uvedenou zásadu neuplatnily, s výjimkou případů, ve kterých směrnice stanoví výjimky nebo odchylky¹⁸.

40. Přístup třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám musí být v každém případě založen na objektivních, nediskriminačních a průhledných kritériích, jakož i na sazbách zveřejněných před jejich vstupem v platnost, a nesmí být založen na volném uvážení¹⁹.

41. Soudní dvůr rovněž zdůraznil jednak úzkou souvislost mezi právem na přístup a svobodnou volbou spotřebitele ohledně dodavatelů a jednak odpovídající svobodu každého dodavatele dodávat elektřinu svým zákazníkům, které jsou vlastní zcela otevřenému trhu. Aby si totiž oprávnění zákazníci mohli svobodně vybrat dodavatele, musí být dodavatelům umožněn přístup k přenosovým a distribučním soustavám, které dovedou elektřinu až k zákazníkům²⁰.

42. Svobodná volba dodavatele však přímo nesouvisí s typem soustavy, ke které je zákazník připojen. Soudní dvůr tak upřesnil, že tato svobodná volba je zaručena stejně bez ohledu na to, zda je dodavatel připojívá k přenosové nebo distribuční soustavě²¹.

13 – Rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 48).

14 – V tomto ohledu, ve vztahu ke směrnici 2003/54, viz rozsudek ze dne 22. května 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, bod 49 *in fine*).

15 – Článek 32 směrnice 2009/72, nadepsaný „Přístup třetích osob“, v odstavci 1 stanoví, že „[č]lenské státy zajistí zavedení systému pro přístup třetích osob k přenosovým a distribučním soustavám na základě zveřejněných sazeb použitelných na oprávněné zákazníky a používaných objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy.“

16 – Rozsudek ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 46).

17 – Viz nejnověji rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 54 a citovaná judikatura).

18 – Rozsudek ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 56).

19 – Rozsudek ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 46).

20 – Viz rozsudky ze dne 22. května 2008, citiworks (C-439/06, EU:C:2008:298, bod 43, Sabatauskas a další, bod 33) a ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961, bod 55).

21 – Viz rozsudek ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 43) a bod 41 stanoviska generální advokátky J. Kokott ve stejné věci (EU:C:2008:344).

43. Soudní dvůr uvedl, že členské státy však mají určitý prostor pro to, aby usměrnily uživatele soustav k takovému či jinému typu soustavy, avšak za podmínky, že tak budou činit z nediskriminačních důvodů a na základě objektivních hledisek²². Z tohoto důvodu však Soudní dvůr přiznal význam snaze zamezit tomu, aby se velkooběratelé připojili přímo k přenosovým soustavám, což by vedlo k tomu, že pouze malooběratelé by nesli náklady spojené s distribučními soustavami, a ceny elektřiny by se tedy zvýšily, což může odůvodnit povinnost připojit se přednostně k distribuční soustavě²³.

44. Konečně je třeba rovněž uvést, že v rozsudku ze dne 28. listopadu 2018, Solvay Chimica Italia a další (C-262/17, C-263/17 a C-273/17, EU:C:2018:961), Soudní dvůr upřesnil, že uzavřená distribuční soustava ve smyslu článku 28 směrnice 2009/72 není a nemůže být osvobozena od povinnosti umožnit přístup třetím osobám podle čl. 32 odst. 1 této směrnice²⁴.

45. Ve světle všech výše uvedených úvah přistoupím k analýze tří předběžných otázek položených předkládajícím soudem.

B. K předběžným otázkám

1. K první předběžné otázce

46. První předběžná otázka je rozdělena na dvě části.

47. V první části se předkládající soud v podstatě táže, zda musí být ustanovení čl. 2 bodů 3 a 5 směrnice 2009/72 vykládána v tom smyslu, že jediné kritérium pro rozlišení distribuční soustavy a přenosové soustavy, resp. činností „distribuce“ a „přenos“ elektřiny, je napěťová hladina.

48. Ve druhé části první předběžné otázky se předkládající soud v podstatě táže, zda členské státy mohou zavést vlastnictví majetku, který je užíván pro tyto činnosti, jako dodatečné rozlišovací kritérium pro činnosti přenos (a přenosovou soustavu) a distribuce (a distribuční soustavu).

a) K možnosti členských států stanovit dodatečná kritéria ohledně napětí za účelem rozlišení mezi přenosovou soustavou a distribuční soustavou

49. Z úvah uvedených v bodech 30 až 32 výše vyplývá, že co se týče právního režimu, kterému podléhají elektrické sítě podle směrnice 2009/72, tato směrnice stanoví zásadní rozdíl mezi přenosovou soustavou a distribuční soustavou.

50. Jak bylo připomenuto v těchto bodech, sama směrnice 2009/72 nedefinuje pojmy přenosová soustava a distribuční soustava. Soudní dvůr však dovedl definici těchto pojmů z definic činností „přenos“ a „distribuce“ uvedených v čl. 2 bodech 3 a 5 této směrnice, což jsou ustanovení, jejichž výklad žádá předkládající soud.

51. Z definic zmíněných v bodě 31 výše vyplývá, že pojmy „přenosová soustava“ a „distribuční soustava“ mají objektivní povahu v tom smyslu, že odkazují na síť jako takovou, a nikoli na subjekt, který je spravuje, a oba jsou založeny na dvojím kritériu: jednom zcela objektivním, tedy napěťové hladině – velmi vysoké a vysoké napětí pro přenosovou soustavu, a vysoké, střední a nízké napětí pro

22 – Rozsudek ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 47).

23 – Rozsudek ze dne 9. října 2008, Sabatauskas a další (C-239/07, EU:C:2008:551, bod 48).

24 – Bod 59.

distribuční soustavu – a dalším funkčním, které je spojeno s funkcí prováděnou každou z těchto dvou typů soustav v organizaci a v provozu elektrické sítě, tedy přepravě elektřiny, resp. dodávce koncovým zákazníkům nebo distributorům v případě přenosové soustavy a prodeji velkoodběratelům nebo koncovým zákazníkům v případě distribuční soustavy.

52. Pokud jde o první kritérium, tedy napětovou hladinu, jak je uvedeno v bodě 32 výše, Soudní dvůr nedávno potvrdil, že pokud jde o *povahu* přenosových a distribučních soustav ve smyslu směrnice 2009/72 a *množství elektřiny* přenesené uvedenými soustavami, tak pouze napětí této elektřiny představuje rozlišovací kritérium mezi přenosem a distribucí, a tudíž kritérium relevantní pro určení toho, zda síť představuje přenosovou nebo distribuční soustavu ve smyslu této směrnice.

53. Pokud jde naopak o druhé, funkční kritérium, je třeba uvést, že tyto dva typy soustav plní v organizaci a ve fungování odvětví elektroenergetiky odlišné funkce.

54. Přenosové soustavy totiž slouží k přepravě elektřiny na velké vzdálenosti, od elektráren až do míst využití. Jedná se o soustavy nutně velkých rozměrů, obecně provázané mezi různými členskými státy, jejichž prostřednictvím je elektřina přepravována při velmi vysokém nebo vysokém napětí, aby se co nejvíce minimalizovaly ztráty během přepravy.

55. Naopak distribuční soustavy vykonávají jinou funkci. Tyto soustavy slouží k přepravě elektřiny zákazníkům, obecně pro vlastní spotřebu. Tyto soustavy jsou obecně charakterizovány menšími rozměry, typicky zřízenými na místní úrovni a rozsáhlým způsobem tak, aby dosáhly na koncové odběratele nebo uživatele. Vyznačují se rovněž nižší úrovní napětové hladiny, než je napětová hladina přenosové soustavy, která je nezbytná jak z bezpečnostních důvodů, tedy snížení rizika zásahu elektrickým proudem v blízkosti obydlených oblastí, tak i pro možnost připojit k síti konečné domácí a průmyslové uživatele, kteří obecně mají připojení nízkého a středního napětí.

56. Přenosové a distribuční soustavy jsou vzájemně propojeny na úrovni elektrických rozvodů, ve kterých je elektřina velmi vysokého nebo vysokého napětí pocházející z přenosové soustavy přeměněna na střední napětí, aby mohla být distribuována prostřednictvím distribuční soustavy. Tyto elektrické rozvodny představují propojovací body mezi soustavami a obecně obsahují komponenty vysokého napětí, nazývané primární soustava, a komponenty středního a nízkého napětí, nazývané sekundární soustava.

57. Právě v této souvislosti je třeba odpovědět na otázku předkládajícího soudu, jejíž podstatou je, zda směrnice 2009/72 umožňuje členským státům zavést do jejich vnitrostátních právních předpisů provádějících směrnici dodatečná kritéria pro rozlišení mezi přepravní soustavou a distribuční soustavou.

58. V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že pojmy přenosová soustava a distribuční soustava, které Soudní dvůr dovodil z definic obsažených ve směrnici 2009/72, nezahrnují žádný odkaz na vnitrostátní právo členských států a musí být chápány jako autonomní pojmy unijního práva, které musí být jako takové vykládány jednotně na unijním území a takovým způsobem, aby bylo zaručeno dosažení cílů samotné směrnice, které jsou uvedeny v bodech 24 až 28 výše.

59. Zadruhé uvádím, že je zvláště důležité přesně rozlišovat mezi činností přenosu (a přenosovou soustavou) a činností distribuce (a distribuční soustavou) elektřiny, neboť směrnice 2009/72 stanoví různé právní režimy pro přenos a distribuci, jakož i různé odpovědnosti pro provozovatele příslušných soustav. To rovněž znamená, že je nezbytné, aby toto rozlišení mělo jednotný význam ve všech členských státech.

60. Ačkoli, jak správně uvedla Komise, směrnice 2009/72 nezavádí úplnou a vyčerpávající harmonizaci všech aspektů, které tato směrnice upravuje²⁵, a ponechává tedy členským státům prostor pro uvážení, pokud jde o nejvhodnější způsoby pro dosažení cílů, které tato směrnice stanoví, mám nicméně za to, že tato směrnice stanoví některé základní pojmy, jejichž význam musí být nezbytně jednotný, aby bylo dosaženo těchto cílů.

61. Mezi tyto pojmy jistě patří pojmy „přenos“ a „distribuce“ elektřiny ve smyslu čl. 2 bodů 3 a 5 výše uvedené směrnice, z nichž Soudní dvůr dovodil pojmy „přenosová a distribuční soustava“. Tyto pojmy totiž hrají zásadní úlohu v systematice samotné směrnice.

62. V tomto ohledu je třeba uvést, že směrnice 2009/72 stanoví ucelený systém, který se skládá ze vzájemně propojených pojmů s cílem dosáhnout cílů, které unijní normotvůrce jejím přijetím zamýšlel sledovat. V této souvislosti mám za to, že pokud by členským státům bylo umožněno provádět změny základních pojmů, jako jsou pojmy „přenos“ a „distribuce“, na nichž je založena systematika samotné směrnice, vedlo by to k nejednotnému uplatňování těchto pojmů s následnou regulační roztržitostí, která by ohrozila dosažení těchto cílů, a zejména základního cíle spočívajícího ve vytvoření vnitřního trhu s elektřinou.

63. S ohledem na tyto úvahy mám za to, že body 3 a 5 článku 2 směrnice 2009/72 by měly být vykládány v tom smyslu, že napětí představuje spolu s funkcí vykonávanou předmětnou sítí rozlišovací kritérium mezi přenosem a distribucí elektřiny a relevantní kritérium k určení toho, zda síť představuje přenosovou, nebo distribuční soustavu ve smyslu této směrnice.

64. Členské státy tudíž nemohou ve svých vnitrostátních právních předpisech stanovit dodatečná kritéria pro rozlišení přenosové soustavy od distribuční soustavy. Směrnice 2009/72 nicméně ponechává členským státům určitý prostor k provádění těchto pojmů pod podmínkou, že nejsou ohroženy cíle sledované směrnicí, a to například stanovením limitů odpovídajících různým napěťovým hladinám (velmi vysoká, vysoká, střední a nízká).

65. V tomto ohledu je třeba ještě uvést, jak vyplývá z definic „provozovatel přenosové soustavy“ a „provozovatel distribuční soustavy“, které jsou uvedeny v čl. 2 bodech 4 a 6 směrnice 2009/72, že jak provozovatel přenosové soustavy, tak provozovatel distribuční soustavy mohou být odpovědní za příslušná propojení mezi soustavami. Z této definice vyplývá, že směrnice 2009/72 ponechává členským státům možnost určit, zda jsou propojovací body mezi přenosovými soustavami a distribučními soustavami, jako jsou elektrické rozvodny uvedené v bodě 56 výše, součástí přenosové soustavy nebo distribuční soustavy.

2. K požadavku, aby byl provozovatel distribuční soustavy vlastníkem majetku používaného pro výkon distribuční činnosti

66. Z odpovědi na první část první předběžné otázky, kterou jsem navrhl v předchozích bodech, vyplývá, že jelikož členské státy nemohou zavést žádné dodatečné kritérium ve vztahu k napětí a funkci pro účely rozlišení mezi přenosovými a distribučními soustavami, je třeba na druhou část této předběžné otázky odpovědět v tom smyslu, že členský stát nemůže do svých vnitrostátních právních předpisů zavést jako dodatečné kritérium pro rozlišení mezi těmito soustavami provozovatelovo vlastnictví majetku používaného k výkonu příslušné činnosti.

67. Nicméně mám za to, že druhá část první předběžné otázky si zaslouží pečlivější analýzu.

²⁵ – Ohledně posouzení, zda je harmonizace zavedená směrnicí 2009/72 vyčerpávající či nikoli, viz obdobně úvahy generální advokátky E. Sharpston uvedené v bodech 28 a následujících stanoviska ve věci FENS (C-305/17, EU:C:2018:536). V tomto ohledu viz také body 23 a následující příslušného rozsudku ze dne 6. prosince 2018, FENS (C-305/17, EU:C:2018:986) a bod 50 stanoviska generálního advokáta M. Szpunara ve věci Renerga (C -238/17, EU:C:2018:571).

68. V systematice směrnice 2009/72 není požadavek, aby byl provozovatel sítě vlastníkem majetku používaného pro výkon příslušných činností, tedy v zásadě vlastníkem sítě, považován za kritérium k rozlišování mezi přenosovými a distribučními činnostmi, a tedy mezi oběma typy sítí. Tento požadavek představuje spíše subjektivní požadavek týkající se právního režimu subjektů, které mohou být považovány nebo určeny za provozovatele obou typů soustav. Tento požadavek se totiž týká právního postavení provozovatele soustavy ve vztahu k majetku používanému pro tuto činnost a zejména ve vztahu k síti.

69. V tomto ohledu je třeba uvést, že sama směrnice 2009/72 stanoví v čl. 17 odst. 1 písm. a) jako nezbytný požadavek na nezávislého provozovatele přenosové soustavy vlastnictví přenosové soustavy a dalších aktiv nezbytných pro výkon přenosové činnosti.

70. Toto ustanovení je součástí ustanovení směrnice 2009/72, jejichž cílem je zajištění existence účinného oddělení činností v oblasti dodávek a výroby od provozování sítí²⁶.

71. Směrnice 2009/72 nestanoví tento požadavek pro provozovatele distribuční sítě²⁷.

72. Tato směrnice pouze v čl. 26 odst. 1 stanoví, že pokud je provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, neexistuje „povinnost oddělit vlastnění aktiv provozovatele distribuční soustavy od vertikálně integrovaného podniku“, ale podle odst. 2 písm. c) téhož článku je pouze nezbytné, aby „provozovatel distribuční soustavy [měl] účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném elektroenergetickém podniku, pokud jde o aktiva nutná pro provoz, údržbu nebo rozvoj soustavy“.

73. V této souvislosti, jelikož bulharská vnitrostátní právní úprava, a zejména čl. 88 odst. 1 ZE, stanoví požadavek vlastnictví distribuční soustavy provozovatelem takové soustavy, vyvstává otázka ohledně ověření toho, zda je uložení takového požadavku v souladu se směrnicí 2009/72.

74. V tomto ohledu mám za to, že ustanovení vnitrostátního práva, které stanoví, že provozovatel distribuční soustavy musí být vlastníkem takovéto soustavy, není v zásadě samo o sobě v rozporu s účelem směrnice 2009/72. Toto ustanovení se v abstraktní rovině zdá být v souladu s cíli, které tato směrnice sleduje, neboť je součástí logiky posílení oddělení mezi různými úrovněmi činnosti v odvětví elektroenergetiky. V tomto ohledu se ustanovení vnitrostátního práva tohoto druhu vztahuje i na provozovatele distribuční soustavy, což je požadavek, který je již stanoven v samotné směrnici pro provozovatele přenosové soustavy.

75. Domnívám se tedy, že zavedení požadavku do vnitrostátního práva, aby majetek, s nímž je distribuční činnost vykonávána, byl vlastnictvím provozovatele distribuční soustavy, v zásadě spadá do prostoru pro volné uvážení, který směrnice 2009/72 ponechává členských státům pro provedení této směrnice.

76. Je však nezbytné, aby stanovení tohoto subjektivního požadavku na provozovatele distribuční soustavy ve vnitrostátním právu neznamenal konkrétní nebezpečí pro uskutečnění cílů sledovaných směrnicí 2009/72, což přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu případ od případu.

77. V tomto ohledu se zdají být relevantní určité poznámky.

26 – V tomto ohledu viz bod 11 odůvodnění směrnice 2009/72.

27 – Tato volba zákonodárce je dána tím, že jak vyplývá z bodu 26 odůvodnění směrnice 2009/72, rozsah diskriminace, pokud jde o přístup třetích osob a investice, je na distribuční úrovni méně významný než na úrovni přenosu.

78. Zprv, jak vyplývá z bodů 35 až 37 výše, přenosové a distribuční soustavy musí v celém rozsahu podléhat právnímu režimu směrnice. Nemohou tudíž existovat „šedé zóny“, tedy části elektroenergetické soustavy, které jsou podle směrnice 2009/72 kvalifikovány jako přenosové nebo distribuční soustavy, ale které nepodléhají právnímu režimu stanovenému samotnou směrnicí. Směrnice 2009/72 nestanoví *tertium genus* pokud jde o rozlišení mezi přenosovou soustavou a distribuční soustavou a předpokládá, že celá elektroenergetická soustava podléhá ustanovením směrnice.

79. Z toho vyplývá, že v případě, že elektroenergetická soustava je kvalifikovatelná jako distribuční soustava podle kritérií napětí a funkce uvedených v bodech 31 a 51 a následujících výše, musí podléhat právnímu režimu stanovenému směrnicí 2009/72, pokud jde o distribuci, bez ohledu na použití dodatečného požadavku na vlastnictví, který je případně stanoven vnitrostátními právními předpisy.

80. Pokud by totiž bylo umožněno vyjmout části sítě z právní úpravy směrnice 2009/72 při uplatnění případných dodatečných požadavků stanovených vnitrostátními právními předpisy, narušilo by to systematiku směrnice 2009/72 a ohrozilo by to cíle, které tato směrnice sleduje, jako je vytvoření vnitřního trhu s elektřinou, volný přístup třetích osob a bezpečnost dodávek.

81. Podle mého názoru tedy není s ustanoveními směrnice 2009/72 slučitelný takový výklad vnitrostátního práva, na jehož základě je z pojmu distribuční soustava *de iure* vyloučen veškerý majetek a všechny sítě, které nejsou vlastnictvím distributora, bez ohledu na jejich kvalifikaci jako distribuční soustavy při uplatnění kritérií směrnice 2009/72. Z toho vyplývá, že soustava, která slouží k vedení elektřiny vysokého, středního a nízkého napětí, která je určena k prodeji velkoobdobatelům nebo konečným zákazníkům, představuje distribuční soustavu ve smyslu směrnice 2009/72, a tudíž podléhá právní úpravě, kterou tato směrnice stanoví, bez ohledu na to, zda je vlastnictvím provozovatele distribuční sítě, či nikoli.

82. Zadruhé požadavek vlastnictví distribuční soustavy provozovatelem této soustavy stanovený zákonem nesmí ohrozit základní cíl směrnice 2009/72 spočívající ve vytvoření zcela otevřeného trhu, na němž je zajištěna hospodářská soutěž. Konkrétně stanovení takového požadavku by mohlo vytvořit určitý druh regulační překážky pro vstup do odvětví distribuce elektřiny s tím rizikem, že vlastníky distribuční soustavy přičkne určitý druh věčného *de iure* monopolu na distribuci na určitém území.

83. Je-li totiž vlastnictví distribuční soustavy nezbytným požadavkem stanoveným zákonem k provádění distribuční činnosti v určité oblasti, tak za provozovatele sítě může být určen pouze provozovatel této soustavy a nemusela by být vyhlašována výběrová řízení na přidělení takového provozování, což při neexistenci jakékoli hospodářské soutěže obnáší rizika snížení stimulů ke zvýšení účinnosti samotné sítě ze strany provozovatele soustavy.

84. Nicméně přísluší předkládajícímu soudu, aby ověřil, zda tomu tak skutečně je v rámci předmětného vnitrostátního právního řádu.

85. S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je podle mého názoru třeba dospět k závěru, že ustanovení směrnice 2009/72 v zásadě nebrání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví dodatečný subjektivní požadavek na provozovatele distribuční soustavy, aby tento provozovatel byl vlastníkem takovéto soustavy, pod podmínkou, že použití tohoto dodatečného požadavku stanoveného vnitrostátními právními předpisy neohrožuje dosažení cílů sledovaných samotnou směrnicí, což přísluší určit vnitrostátnímu soudu případ od případu.

C. Ke třetí předběžné otázce

86. Podstatou třetí předběžné otázky předkládajícího soudu, která musí být podle mého názoru posouzena před druhou předběžnou otázkou²⁸, je, zda jsou taková vnitrostátní ustanovení, jako jsou jednak ustanovení, která jsou uvedena v čl. 1 bodech 20 a 44 doplňujících ustanovení k ZE, která definují pojmy „elektrická přenosová soustava“ a „přenos elektřiny“, a jednak ustanovení uvedená v čl. 88 odst. 1 ZE, který vyhrazuje distribuční činnost a provozování samotné soustavy vlastníkově distribuční soustavy, slučitelná se směrnicí 2009/72.

87. Odpověď na třetí předběžnou otázku vyplývá přímo z odpovědí, které jsem navrhl na první předběžnou otázku.

88. Pokud jde o slučitelnost vnitrostátních ustanovení, jako jsou ustanovení uvedená v čl. 1 bodech 20 a 44 doplňujících ustanovení k ZE, se směrnicí 2009/72, vyplývá z bodu 65 výše, že čl. 2 body 4 a 6 směrnice 2009/72 ponechává členským státům možnost určit, zda jsou propojovací body mezi přenosovými soustavami a distribučními soustavami – jako jsou elektrické rozvodny uvedené v bodě 56 výše, které přeměňují elektřinu z velmi vysokého nebo vysokého na střední napětí – součástí přenosové soustavy nebo distribuční soustavy. Z toho vyplývá, že směrnice 2009/72 nebrání vnitrostátním ustanovením, která stanoví, že elektrická přenosová soustava zahrnuje souhrn elektrických vedení a elektrických zařízení, které slouží k přepravě a transformaci elektřiny z vysokého napětí na střední napětí²⁹.

89. Pokud jde o slučitelnost ustanovení vnitrostátního práva, jako je ustanovení uvedené v čl. 88 odst. 1 ZE, se směrnicí 2009/72, tato slučitelnost jasně vyplývá z předchozího bodu 85.

D. Ke druhé předběžné otázce

90. Podstatou druhé předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda ustanovení směrnice 2009/72 musí být vykládána v tom smyslu, že zákazník, který je připojen k elektroenergetické soustavě středního napětí, musí být vždy považován za zákazníka provozovatele distribuční soustavy, který má licenci pro příslušné území, a to bez ohledu na subjekt, který vlastní zařízení, ke kterému je tento zákazník přímo připojen, a to i v případě, kdy tento zákazník uzavřel smlouvy přímo s provozovatelem přenosové soustavy.

91. Tato předběžná otázka vyvstává ve skutkové situaci, kdy je elektrické vedení středního napětí, které propojuje zákazníka s elektroenergetickou soustavou (vedení „Novo pristanište“ spadající do rámce koncese BMF), připojeno k zařízení středního napětí elektrické rozvodny vlastněné provozovatelem přenosové sítě (rozvodna „Ribari“ ve vlastnictví ESO).

92. Z výše uvedených úvah vyplývá, že v takovém případě skutečnost, že připojení probíhá na úrovni středního napětí, sama o sobě nezbytně neznamená, že předmětný zákazník je připojen k distribuční síti.

93. Z bodu 56 výše totiž vyplývá, že je možné, že připojení zákazníka probíhá na úrovni zařízení středního napětí, které je součástí elektrické rozvodny. Při použití vnitrostátních právních předpisů dotčeného členského státu, který, jak je uvedeno v bodech 65 a 88 výše, disponuje v tomto ohledu prostorem pro uvážení, by tato elektrická rozvodna mohla být součástí přenosové soustavy.

28 – Předkládající soud žádá, aby byla třetí otázka zodpovězena v případě záporné odpovědi na první předběžnou otázku a druhá otázka v případě kladné odpovědi na tuto první předběžnou otázku. Vzhledem k odpovědím, které navrhuji k první předběžné otázce, je však podle mého názoru pro poskytnutí užitečné odpovědi předkládajícímu soudu nezbytné odpovědět na všechny předběžné otázky položené tímto soudem.

29 – Podle mého názoru není třeba zaujmout stanovisko k prvku stanovenému v čl. 1 bodě 20 doplňujících ustanovení k ZE, který se týká přerozdělení elektrického toku, který se nezdá být předmětem otázek, které vyvstávají před předkládajícím soudem.

94. V takovém případě by byl zákazník, byť připojený k elektroenergetické soustavě na úrovni středního napětí, připojen přímo k přenosové síti, ke které by měl na základě článku 32 směrnice 2009/72 právo volného přístupu v souladu s kritérii uvedenými Soudním dvorem a připomenutými v bodech 38 až 43 výše. V takovém případě by síťové služby byly tomuto zákazníkovi poskytovány provozovatelem přenosové sítě.

95. Nicméně přísluší předkládajícímu soudu, aby ověřil, zda tomu tak je v projednávané věci. Konkrétně bude na předkládajícímu soudu, aby zjistil, zda zařízení středního napětí připojené na vedení „Novo pristanište“ představuje vnitřní prvek středního napětí rozvodny „Ribari“ (součást sekundární soustavy této rozvodny), což je na základě popisu, který předkládající soud uvedl ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce, pravděpodobně tento případ, anebo zda toto zařízení naopak představuje vnější prvek transformační soustavy rozvodny „Ribari“, který je strukturální součástí distribuční soustavy.

96. V prvním případě bude zákazník připojen, byť na úrovni středního napětí, přímo k přenosové soustavě a síťové služby mu budou dodávány provozovatelem této soustavy, a tudíž bude zákazníkem tohoto provozovatele. Naopak ve druhém případě bude uživatel připojen k distribuční soustavě, přičemž v takovém případě mu budou síťové služby dodávány provozovatelem distribuční sítě, za jehož zákazníka bude muset být považován bez ohledu na subjekt vlastníci zařízení, ke kterému je zákazník připojen.

97. Konečně mám za to, že je ještě vhodné pro úplnost uvést, že pokud jde o elektrické vedení středního napětí „Novo pristanište“, z žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce vyplývá, že toto vedení se používá výhradně k dodávkám elektřiny pro BMF. Pokud by tomu tak nebylo³⁰, vyvstal by problém možné kvalifikace tohoto vedení jako uzavřené distribuční soustavy podle článku 28 směrnice 2009/72, pokud by byly splněny požadavky pro takovou kvalifikaci, anebo případně jednoduše jako distribuční soustavy. V každém případě z úvah uvedených v bodech 35 až 37 a 78 až 81 výše vyplývá, že v případě, že by toto vedení středního napětí bylo použito pro dodávky jiným zákazníkům než BMF, přičemž by muselo být kvalifikováno jako distribuční soustava, v žádném případě by nemohlo být vyňato z právní úpravy stanovené směrnicí 2009/72.

98. S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba odpovědět na druhou předběžnou otázku v tom smyslu, že z výkladu čl. 2 bodů 3, 4, 5 a 6 směrnice 2009/72 vyplývá, že zákazník, který je připojen k elektroenergetické soustavě středního napětí, nemusí být vždy považován za zákazníka provozovatele, který má licenci pro příslušné území, ale přísluší vnitrostátnímu soudu, aby s přihlédnutím ke všem relevantním právním a skutkovým okolnostem posoudil, zda je tento zákazník připojen k elektrické rozvodně, která je součástí přenosové soustavy, anebo zda je připojen k distribuční soustavě, a to nezávisle na subjektu, který vlastní zařízení, ke kterému je zákazník připojen. V prvním případě musí být tento zákazník považován za zákazníka provozovatele přenosové soustavy, zatímco ve druhém případě musí být považován za zákazníka provozovatele distribuční soustavy.

IV. Závěry

99. Na základě všech výše uvedených úvah navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na otázky položené Administrativen sad Sofia-grad (správní soud v Sofii, Bulharsko) takto:

„1) Body 3 a 5 článku 2 směrnice 2009/72 musí být vykládány v tom smyslu, že elektrické napětí představuje rozlišovací kritérium mezi přenosem a distribucí elektřiny a relevantní kritérium, spolu s funkcí vykonávanou předmětnou sítí, k určení toho, zda síť představuje přenosovou nebo

30 – Z vyjádření předložených ze strany BMF před Soudním dvorem totiž není jasné, zda jiný uživatel (Pristanište Burgas EAD) přijímá elektřinu prostřednictvím stejného vedení.

distribuční soustavu ve smyslu této směrnice. Členské státy tudíž nemohou ve svých vnitrostátních právních předpisech stanovit dodatečná kritéria pro rozlišení přenosové soustavy od distribuční soustavy. Členské státy však mají určitý prostor k provádění těchto pojmů pod podmínkou, že nejsou ohroženy cíle sledované směrnicí, a to například stanovením limitů odpovídajících různým napěťovým hladinám (velmi vysoká, vysoká, střední a nízká). Podle čl. 2 bodů 4 a 6 směrnice 2009/72 mohou členské státy rovněž určit, zda jsou propojovací body mezi přenosovými soustavami a distribučními soustavami, jako jsou elektrické rozvodny, součástí přenosové soustavy nebo distribuční soustavy.

- 2) Ustanovení směrnice 2009/72 v zásadě nebrání vnitrostátnímu ustanovení, které stanoví dodatečný subjektivní požadavek na provozovatele distribuční soustavy, aby tento provozovatel byl vlastníkem takovéto soustavy, pod podmínkou, že použití tohoto dodatečného požadavku stanoveného vnitrostátními právními předpisy ve skutečnosti neohrožuje dosažení cílů sledovaných samotnou směrnicí, což přísluší určit vnitrostátnímu soudu případ od případu.
- 3) Ustanovení směrnice 2009/72 nebrání takovému vnitrostátnímu ustanovení, které stanoví, že elektrická přenosová soustava zahrnuje souhrn elektrických vedení a elektrických zařízení, které slouží k přepravě a transformaci elektřiny z vysokého na střední napětí.
- 4) Článek 2 body 3, 4, 5 a 6 směrnice 2009/72 musí být vykládán v tom smyslu, že zákazník, který je připojen k elektroenergetické soustavě středního napětí, nemusí být vždy považován za zákazníka provozovatele, který má licenci pro příslušné území, ale přísluší vnitrostátnímu soudu, aby s přihlédnutím ke všem relevantním právním a skutkovým okolnostem posoudil, zda je tento zákazník připojen k elektrické rozvodně, která je součástí přenosové soustavy, anebo zda je připojen k distribuční soustavě, a to nezávisle na subjektu, který vlastní zařízení, ke kterému je zákazník připojen. V prvním případě musí být tento zákazník považován za zákazníka provozovatele přenosové soustavy, zatímco ve druhém případě musí být považován za zákazníka provozovatele distribuční soustavy.“